

עין משפט
נר מצוה

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

מסורת הש"ס

6) שנת קכ. יבמות לה.
7) יבמות יג. טז. ויבמות יד.
8) יבמות יד. ויבמות יד.
9) יבמות יד. ויבמות יד.
10) ויבמות יד. ויבמות יד.
11) ויבמות יד. ויבמות יד.
12) ויבמות יד. ויבמות יד.
13) ויבמות יד. ויבמות יד.
14) ויבמות יד. ויבמות יד.
15) ויבמות יד. ויבמות יד.

הגהות הב"ח

8) ג' ט"ו ט"ז ה"ח ט"ח ט"ט
והואיל בסיו מ"ב:

מוקף רש"י

ארבע חטאות. משום
חלב. משום נותר. משום
אילנות. ויהי. משום
עומתת הניק. ואלו קדש.
ראשם אחד. אדם
משילת לחמיו הוא סתן
גבי אחרים וזו היא שבת
קב ובע"י יבמות ד'
וכדכחוח י"ג. אף אף אס
היתה שבת כו'. ומשום
יהי"כ לא משיבו כהנאה,
דקסבר אין עירוב והנאה
ליהי"כ (שבת ט"ז יבמות
ט"ו).

חשובי אחשיבה. וזילה על עלמנו שאינו קץ בהן. לא
שמעתיה כן אכן הוא עיקר בעיני. וסוגיא דעלמא גרם משכחת לה
דכדכא ומפרישי לה כנגלה מוקרחת לה ואף אפשי בה נמכתה קושיות
חדא דמקרחת לאו כנגלה מקרא ואין כתיב שזונת פן ועוד דכדכא
מאי בעי הכא הוא ליה למימר
משכחת לה כנגלה מקרחת ועוד אף
אין נמי מנינא לא אחיא שפיר:
מיד דהוה אאיסור מוסף. דמאן
דלית ליה איסור חלב על איסור
באיסור כולל אית ליה באיסור
מוסף כדאמרין ביבמות פרק
ארבעה חטים (דף לב): מודה רבי
יוסי באיסור מוסף. איסור כולל קרא
היכא דאין איסור אחרון מוסף על
החטיבה כלום אכל מנדה הוא
איסור על האדם כדנריס אחרים
כגון כנגלה ביה"כ דלכא לאוסרה
אלא כדאכלה וכדאכלה ככר אסורה
היא משום כנגלה נמצא שלא הוסיף
עליה איסור אחרון כלום אכל ריבה
איסורה על האדם לאוסרו בכל
אזכין שעבולת אחריתן כגון חלב
ויה"כ על האדם ליאסר בשאר
אזכילת משום יהי"כ כולל נמי את
הכנגלה עמה להחטיב משום יהי"כ.
איסור מוסף כשאיסור אחרון מוסף
על חטיבה עלמה דכר שלא היה זה
ע"י איסור ראשון (ואוסר ההמיה
האחרון כמה שהיתה מותרת קודם
שנא איסור האחרון כגון חלב של
קדש אסור לאכול משום חלב ומותר
לגזרה למונח נעשה נותר מוסף
עליו איסור למה שהיתה מותרת לו
דנפסל להקדשה והכי אמרין מתוך
שחל עליה שם נותר לאוסרה על
המונח ואין איסור הראשון מעכב
על ידו מחלול שאין זה איסור חל
על איסור חל עלי' נמי איסור שם
נותר אלא כל אדם האוכלו להחטיב
עליו משום חלב ומשום נותר אעפ"י
שש חלן איסור חל על איסור: כי
אמרין איסור מוסף כדאסר חטיבה.
כדמפרש מתוך שחל עליה שם
איסור שני אלא דכר שהיה מותר לו

ומאן דפטר דלית ליה איסור כולל כי אמר איסור מוסף בו.
לאו אדר' שמעון קאי דשמעין ליה כדלוי לרבי שמעון
דלית ליה איסור מוסף כפי' ד' אחיס (יבמות דף נב. וסג) גבי
שנא חו חמי"ב נשא מת דקאמר רבי שמעון אינו חייב אלא משום
אמות אשה בלבד ולא חייב עליה
איסור אשת אח אע"ג דאיסוף בה
איסור לגבי שאר חמין אלא שאר
מנאי קאי דלית ליה איסור כולל
ואית ליה איסור מוסף כגון ר' יוסי
כפי' ד' חמין (סג) דקאמר אשת איש
וגעשית ממותו נידון כנאש איש ואמר
דמדיה באיסור מוסף: יש אובא אביי'
אחה ב"י. פי' כקני' דמוקדשין היו
איסור כולל דמינו דחייב אכשר חייב נמי
אלהב והדאמר כפי' אמרו לו (כדכמות
דף ד.) אקדשה מיגו דאיסוף בה
איסוף הנהא איסוף בה איסור
לגבי אכילת חלב הסם נמי איסור
כולל הוא ולא קרי ליה מוסף
אלא מזה שהוא חמור על קל:
אם איסור שבת והוציאו כפי' חייב.
פיסך כקונטרס משום הולאת
שנת אכל משום הולאת יהי"כ לא
דקסבר אין עירוב והואיל ליהי"כ
ואין נראה דכדכחוח (סג) מסיק
הא לדרסר כדמותו הוא וחייב משום
הולאת שתיין ונקט שנת לאפשי
איסוריה: אמרו לו אינו מן השם.
ור' מאיר חשיב ליה כדאי אכילת
משום דכילתו לו. הוא נגחמו
כדאמרין (שנה פ. ד.) כמב' ב'
אומות כשהוא מקלן חייב כמיבתן
וזו היא הנחתן: שלא אויב' תמריס
וחב' מפרי' דלחית גללו והן
דמשמע נמי חלב שעל גבי הקיבה
או של חלב לפי שזוכר עמו דכר
היתר אכל גללו הכי לא משמע
אלא חלב האסור עיקר החלב ומיהא
אמאי לא פריך נמי ליה יוחסן מהכא
ו"ל משום דלגמא קסבר ר' יוחסן
דאיכא שם תנא דלית ליה איסור
כולל כגא מאליו ולא כגא מחמת
עלמו אכל מדרגא משמע ליה דאין
חילוק והשתא נמי ניחא דלוי לאו
הכי מאי קמ"ל רבא טפי מר' יוחסן ומיהו יש לומר דאיתרין
לאשמעין אע"פ שניהן כאין מחמת עלמן: מ"גו דחייב
אתמריס חייבא נמי אחב' אע"ג דמאן דלית ליה איסור כולל
מודה דעל חמור לא חייב כדמפרש רבינו תם בפרק ארבעה חטים
(יבמות דף נב: ד"ה אמר ר"י) גבי הכנגדה ללא יתה מ"מ חייבא
שבעה האיסור חלב דקיל הואיל והואר מכללו כדאמר' בפרק פ'
גיד הנשה (וחי' דף קג). המורה אמרה יבא איסור כנגלה וחיל
באיסור חלב: הרי' הקדש הא בעינן שוה מ"יבוא. (המ"ל יחול
אוקימנא בכבור כדמשני לעיל: והרי' אשם דודונו יא. פי'
כקונטרס דמחר לא יאכל כי קדש הס לא נפקא דהואר כקדשים
הגאלמן לכהניס כתיב וכל שיש בו היתר לכהניס אין בו מעילה
וכן משמע בפרק תמרח דמכות (דף יח.) דפריך וילקין נמי
משום חר לא יאכל כי קדש הס ומשני ה"מ היכא דחוי לכהניס
הכא לא חוי לכהניס וקשה דכדכחוח (דף ד.) מוקמינן חר לא
יאכל כי קדש הס כגלן המוקדשין דקאמר התם האוכל חלב
המוקדשין לוקה ב' משום חר לא יאכל כי קדש הס והכל לא חוי
לכהניס מיהו ו"ל דאע"ג דחלב לא חוי לכהניס מ"מ קרינן כהאי
קרבן ואכלו אותם אשר כופר בהם דהיינו כשר ולא אחא למעוטי
אלא כשאוכל כשר תמרח ואשם לפני זריקת דמים דלא קרינן ביה
ואכלו תמרח כהאי דלאו כנאש מחר לא יאכל כי קדש הס נפקא וכן
משמע כפי' דכריתות (דף ד'): דלא דורות לאו מ"ג"ש דתרומה
גבי מ"ש חלב דאיכא תרי לאוי לאו דורות דס נמי כו' וי"ע שם:
אלא

לה משום דינובי שהקדשו: שלם. לחסם להמיר האיסור: והרי הקדש. שגב ע"י נדר וכל נדרים יש להן שלמה: כנשיא ורבי
אליעזר היא כו'. כמסתמך הוריות ואמרין התם' לא א"ר אליעזר קרבן קבוע לנשיא כעצירה דקרבן עולה ויורד אלא כעומתת
מקדש וקדשו הואיל ונאמרה בו כרת (כקונטרס אכל בשמיעת הקול ובכטוי שפתיס לא אמר: דחייבא אפסוח מכשיעור. כמפרש:
הרי הקדש. אשם מעילות כל על שוה פירוטה אפילו פחות מכחית: הא בעינן שוה פירוטה. והיינו שיעוריה: מאורי'א. מקוס:
אשם. מעילה: דודונו לאו. דתניא' חיד בעמילת רבי אומר כתיבה וחכמים אומרם כאהורה ואמרין מאי טעמא דרבי גמר חטא
חטא מתרומה דאיכא אהורה ומיתה גיד שמיס ורבע אמרי אמר קרא בתרומה (ויקרא כג) ומתו בו כי יחללוהו בו כהאי בעמילת ממיתה
מעמיה אכל כאהורה קאי מ"ג"ש דחטא חטא. ואית דליפי מוכל זר לא יאכל קדש [סג] ולא מילתא היא דהיהא בתרומה כתיב
ומחר לא יאכל כי קדש הס (שמת כג) נמי לא אחיא דהואר כקדשים הגאלמן לכהניס כתיב וכל שיש בו עשת היתר לכהניס אין בו מעילה (מעילה ב. א):
כמסתמך

חשובי אחשיבה אלא הכא מי אחשיבה
אמר רבא מאי טעמא דמאן דאית ליה
איסור כולל מידי דהוה איסור מוסף ומאן
דפטר דלית ליה כי אמר איסור מוסף בהרא
חתיכה בשתי חתיכות לא אמר' רבא
למאן דאית ליה איסור כולל אמר שבועה
שלא אוכל תאנים וחור ואמר שבועה שלא
אוכל תאנים וענבים ימינו דחייב אענבים
חייב נמי אתאנים פשיטא מהו דתימא
איסור הבא מאליו אמרין איסור הבא
מעצמו לא אמרין קמ"ל: מתיב רבא
בריה דרבה ב"י איש אוכל אחת וחייב
עליה ארבע המאות ואשם אחד ואלו הן
טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין
ביוה"כ ר' מאיר אומר אף אם היתה שבת
והוציא (כ) חייב אמרו לו אינו מן השם ואם
איתא משכחת לה חמש כגון שאמר
שבועה שלא אוכל תמרים וחלב מיגו
דחייב אתמרים חייבא נמי אחלב כי קתני
איסור הבא מאליו איסור הבא מעצמו לא
קתני ויהי' הקדש בכבור דקדושתו מרחה
איבעית אימא כי קתני ימידי דלית ליה
שאלה בשבועה דאית ליה שאלה לא קתני
יהי' הקדש הא אוקמינן בכבור איבעית
אימא כי קתני קרבן קבוע קרבן עולה
ויורד לא קתני הרי טמא שאכל את הקדש
דקרבן עולה ויורד הוא בנשיא ורבי אליעזר
היא דאמר נשיא מביא שעיר רב אשי
אמר כי קתני מידי דחייבא כשיעור שבועה
דחייבא אפחות מכשיעור לא קתני יהי' הקדש
מאורי'א אמר ר' יורה כי קתני דודונו כרת
דודונו לאו לא קתני והרי אשם דודונו לאו וקתני
בהטאה

חל עליה אף אלא דכר שהיתה אסורה לו ככר אכל המחמה
לחמיה לא אמר מתוך שחל על האדם אלא חמיה לו יחול
עליו אף אלא חמיה אחרת (ו) ככולל לא אמרין: מכו דימא:
באיסור הבא מעצמו לא אמרין כולל: איכילת אשם. זית אחד:
טמא שאכל חלב כו'. חייב משום חלב ומשום נותר ומשום יהי"כ
ומשום טמא שאכל את הקדש הרי ארבע חטאות ואשם אחד
מעילה ואפי' הוא כהן גבי חלב דקדש מועל הוא דאמר מר
(מעילה דף לב: כל חלב לה' (ויקרא ג) לרבות אומיורי קדשים קלים למעילה
והנהו כולהו איסור חל על איסור ניהו או ע"י כולל או ע"י
מוסף שהרי משולדה כהנמה נאסר חלבה אקדשה מיגו דחל
איסור מוקדשים אכשר ועוד חל נמי אחלב הרי כולל הוא ליה
נותר מיגו דאיסוף בה איסורא לגבי מונח על חמיה וזו משום
נותר איסוף נמי לגבי גברא משום נותר הרי מוסף איבעמא גברא
מיגו דאיסוף האי גברא כקדשים הגאללים משום עומתא איסוף
נמי כהאי חלב משום עומתא הרי כולל הוא ליה יהי"כ מיגו
דאיסוף אף בחולין משום יהי"כ איסוף נמי כהאי יהי"כ מיגו
אף אס היספה שבת כו'. דאילו והולאת יהי"כ לא מיחייב דקסבר
אין עירוב והואיל ליהי"כ (וכדכחוח ד. א): והואיל. כפי' כשנעת אכילת: אינו
מן השם. אין חטאת זו כהאי משום אכילתה אלא משום והואיל:
ואם איסוף. דאמרין כולל באיסור הבא מעצמו אחת הוה ליה
למנא לטפויי חטאת כהאי כות כגון שבעה כו': כי קתני כו'.
אע"ג דלית ליה כולל נמי באיסור הבא מעצמו הכא לא חשיב
אלא איסורין הבאים מאיליהן: והרי הקדש. אשם מעילות דמי
אשם

כד א מ"י פ"ד מהל'
שענית י"ז י"ז סג'
לאין רמא שושי"ג י"ד ט"י
כלל סוף:
כ"ה ב מ"י פ"ד מהל'
שנת ח"ל ד יוסי' ר'
מהל' מלכות אסורות הל'
יון סג' עין ר"ב:
ג מ"י פ"ד מהל' שענית'
הל' טושי"ג יו"ד ט"י
ל:]
ד מ"י פ"ד מהל' נדרים
הל' ו שו"פ י"ד ט"י סג'
פ"ט א בהגה':

רבינו חננאל

איסור מוסף בתרא
חתיבה כגון חתיכה של
הקדש שאסור לישראל
טמא וכו' והרי ישראל
טמא. או בשר חטאת
או בשר אשם שאסור
לישראל ומותר לכהן
נעשה נותר מן דאיסוף
בה איסורא לכהן איתרין
בה בסי' ישראל: אמר
רבא שבעה שלא אוכל
תאנים וחור ואמר שבעה
שלא אוכל תאנים וענבים
למאן דאית ליה איסור
כולל מנו דחייבא שבעה
אשמים חייבא נמי
אתאנים ואם אכל תאנים
חייב שתיס. והרי איסור
הבא מעצמו. פי' שבעה
של עצמו היא נומה ליה
איסור. ואותבין עליה
מהו דתן כדכחוח פ"ק
אסרו לו אכלת חלב. יש
אוכל אכילה אחת וחייב
עליה ד חטאות ואשם
אחד. ואלו הן טמא שאכל
חלב נותר מן המוקדשין
ביוה"כ. פי' חייב חטאת
משום שוהו טמא ואכל
קדש. ומשום שאכל
חלב. ומשום שאכל נותר.
ומשום יהי"כ. ומשום
שגחון מן הקדש כתיב
אשם. ואם איתא נתיי'
כגון ששבעה שלא יאכל
תמריס וחלב (זה) רבינו
דחייבא שבעה אתמריס
חייבא נמי אחלב ויהי'
חייב ה' חטאות. והרי
חייב קתני הא תנא איסור
הבא מאליו כגון הנותר
שכבר הוה נעשה מאליו
נותר. אכל איסור הבא
מעצמו כדאמרין לא קתני.
ואקמינן דמחר הא תנא
קתני מוקדשין ואיסור אדם
מוקדשין מעצמו של אדם
שקדשו הוא. והרי'
מוקדשין הא כבור הוא
דקדושתו מאליו ולא אדם
קא שקדשו איבעית תימא
שבעת בשרי קרבן עולה
ויורד הוא. אם הוא עשיר
כשבת. ואם הוא עני
חוריס ונבי יונה. ומשום
הכי לא תני ליה. ואקמינן
והרי טמא שאכל קדש
שוהו כעולה ויורד. ותני
ליה. והרי' זו הנמא
נשיא ואליבא דר' אליעזר
דאמר נשיא אינו מביא
קרבן עולה ויורד אלא
קרבן קבוע דתן בחוריה
סוף פ"ב ר' אליעזר
אמר הנשיא מביא שעיר.
א) פי' אשם מעילות
שכבר הוהה מן הקדשין
כלאו. ואסיקא

לפני נהא דמפרש לן ו"ל הרי
אשם חזונו לא. פי' אשם
מעילות וכו'.